

บทที่ 2

วิธีดำเนินการและระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ชนิดของการวิจัยสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของพัฒนากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความเชื่อถือได้ ผู้วิจัยจึงได้วางแผนดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นพัฒนากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จำนวนพัฒนากรทั้งหมด 218 คน (สำนักงานพัฒนาชุมชน เขต 9, 2534) ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนพัฒนากรจำแนกตามจังหวัด

ลำดับที่	รายชื่อจังหวัด	จำนวนพัฒนากร
1	ปัตตานี	94
2	ยะลา	55
3	นราธิวาส	69
รวม		218

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นพัฒนากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 139 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการดังนี้

1. หาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (บุษยาม ศรีสะอาด, 2532 : 161 : อ้างถึง Krejcie and Morgan, 1970 : 608) พัฒนาการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวนทั้งสิ้น 218 คน และการสุ่มครั้งนี้กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 5 หรือ 0.05 เมื่อคำนวณจากตารางจะได้กลุ่มตัวอย่าง 139 คน คิดเป็นร้อยละ 63.76 ของประชากร

2. เทียบสัดส่วนพัฒนากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับขนาดของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 63.76 จากแต่ละอำเภอ ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนพัฒนากรในแต่ละอำเภอเทียบกับจำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนพัฒนากร	กลุ่มตัวอย่าง
ปัตตานี	1	เมือง	9	6
	2	โคกโพธิ์	11	7
	3	ปะนาเระ	7	4
	4	มายอ	10	6
	5	ยะหริ่ง	15	9
	6	ยะรัง	10	6
	7	หนองจิก	12	8
	8	สายบุรี	8	5
	9	กิ่งอำเภอกะพ้อ	4	3
	10	กิ่งอำเภอทุ่งยางแดง	3	2
	11	กิ่งอำเภอแม่ลาน	3	2
	12	กิ่งอำเภอไม้แก่น	2	1

จังหวัด	ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนพัฒนากร	กลุ่มตัวอย่าง	
ยะลา	13	เมือง	20	12	
	14	ยะหา	9	6	
	15	รามัน	13	8	
	16	บันนังสตา	5	3	
	17	ธารโต	4	3	
	18	เขค	4	3	
	นราธิวาส	19	เมือง	6	4
		20	ตากใบ	8	5
21		สุไหงโก-ลก	4	3	
22		ระแงะ	9	6	
23		สุไหงปาดี	6	4	
24		รือเสาะ	8	5	
25		แว้ง	6	4	
26		บาเจาะ	5	3	
27		ยี่งอ	6	4	
28		สุคีริน	3	2	
29		ศรีสาคร	5	3	
30		จะแนะ	3	2	
รวม			218	139	

3. เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนพัฒนากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในแต่ละอำเภอแล้ว จึงสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากรายชื่อพัฒนากรในแต่ละอำเภอตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ 8 ตัว และตัวแปรตามคือ
ขวัญในการปฏิบัติงานของ ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

1. อายุ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ
  - 21-30 ปี
  - 31-40 ปี
  - 41 ปีขึ้นไป
2. เพศ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม
  - ชาย
  - หญิง
3. วุฒิทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม
  - ต่ำกว่าปริญญาตรี
  - ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
4. ประสบการณ์ในการทำงาน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม
  - 1-10 ปี
  - 11-20 ปี
  - 21 ปีขึ้นไป
5. สถานที่ทำงาน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม
  - เขตอำเภอชั้น 1-3
  - เขตอำเภอชั้น 4-5

6. ภูมิลาเนา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม
  - ภูมิลาเนาเดิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
  - ภูมิลาเนาเดิมนอกเขตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
7. ระดับการดำรงตำแหน่ง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม
  - ระดับ 1-3
  - ระดับ 4-5
8. การนับถือศาสนา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม
  - ศาสนาพุทธ
  - ศาสนาอิสลาม

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามวัดระดับชีวิตในการปฏิบัติงานของพัฒนากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ลักษณะคือ

1. ลักษณะและสภาพการปฏิบัติงาน
2. ความมั่นคงความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
3. เงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล
4. ความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน
5. การได้รับการยอมรับและรู้สึกประสบความสำเร็จ
6. ความเชื่อมั่นและนับถือผู้บังคับบัญชา
7. ความสัมพันธ์กับชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน
ตอนที่ 1 สถานภาพทางสังคมของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกเป็น

อายุ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน สถานที่ทำงาน ภูมิภาค แนว
ระดับการดำรงตำแหน่ง และศาสนา

ตอนที่ 2 ระดับขวัญในการปฏิบัติงานของพัฒนากรในสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและ
ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับขวัญในการปฏิบัติงานของผู้ตอบโดยกรอกข้อความและตอบได้
เองตามสภาพความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วิธีสร้างและการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและเครื่องมือที่ผู้อื่นได้สร้างไว้แล้ว อันเนื่องจากยัง
ไม่มีใครศึกษาขวัญในการปฏิบัติงานของพัฒนากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาแนวทางของแบบสอบถามที่มีลักษณะใกล้เคียงกับเรื่อง
ที่ศึกษาของมัลลิวรี ห่อสกุลกล (2520 : ภาคผนวก) อำนวย อุคตระพยอม
(2525 : ภาคผนวก) นาคเจลิยา ยังนันท์วัฒนา (2533 : ภาคผนวก)
และทรงวุฒิ อังคะนาวิน (2533 : ภาคผนวก) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ
สร้างแบบสอบถามครั้งนี้

2. สร้างแบบสอบถาม 1 ฉบับ โดยออกข้อคำถามในครอบคลุมสิ่งที่
ต้องการจะวัดตามนิยามที่ให้ไว้ เพื่อประเมินระดับขวัญในการปฏิบัติงานของ
พัฒนากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. นำแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจ
แก้ไขในด้านข้อความ ด้านความสอดคล้องระหว่างข้อความกับนิยามหรือ
โครงสร้างของขวัญแต่ละด้าน

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขใหม่

5. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขอีก ซึ่งเป็นการหา
ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเชิงประจักษ์ (Face Validity)

6. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปหาความเชื่อมั่น โดยไป
ทำการทดลองใช้ (Try out) กับพัฒนากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จำนวน 20 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์ แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach, 1970-161) ซึ่งปรากฏว่า ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.9481 และ ได้ความเชื่อมั่นแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านลักษณะและสภาพการปฏิบัติงาน มีความเชื่อมั่น 0.6163
2. ด้านความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติงาน มีความเชื่อมั่น 0.6023
3. ด้านเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูล มีความเชื่อมั่น 0.8182
4. ด้านความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน มีความเชื่อมั่น 0.8567
5. ด้านการได้รับการยอมรับและรู้สึกประสบความสำเร็จ มีความเชื่อมั่น 0.7654
6. ด้านความเชื่อมั่นและนับถือผู้บังคับบัญชา มีความเชื่อมั่น 0.9536

7. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มีความเชื่อมั่น 0.8517

7. นำแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขอีกครั้ง เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

8. เกณฑ์ในการให้คะแนนแบบสอบถาม

แบบสอบถามวัดระดับขวัญในการปฏิบัติงานของพัฒนากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเกณฑ์การให้คะแนนเลือกตอบในช่องใดนั้นก็เกณฑ์ตัดสินว่า มีระดับขวัญในการปฏิบัติงานแต่ละด้านนั้นมากน้อยเพียงใด โดยกำหนดน้ำหนัก 1 หน่วยถึง 5 หน่วย และมีการเลือกลำดับคะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตอบมีดังนี้		
มากที่สุด	หมายถึง	ผู้ตอบมีระดับขวัญในการปฏิบัติงานด้านนั้น อย่างดียิ่ง
มาก	หมายถึง	ผู้ตอบมีระดับขวัญในการปฏิบัติงานด้านนั้น อย่างดี
ปานกลาง	หมายถึง	ผู้ตอบมีระดับขวัญในการปฏิบัติงานด้านนั้น อยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ผู้ตอบมีระดับขวัญในการปฏิบัติงานด้านนั้น เพียงเล็กน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ผู้ตอบมีระดับขวัญในการปฏิบัติงานด้านนั้น น้อยอย่างยิ่ง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตและนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อขอความร่วมมือพัฒนาการจังหวัดในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ช่วยอนุเคราะห์เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามให้การดำเนินการตอบแบบสอบถาม และส่งคืนตามกำหนด

2. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยไปยังผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพัฒนาการในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พร้อมกับส่งซองเปิดปิดแถมบับจำหน่ายซองถึงผู้วิจัย ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการส่งแบบสอบถามที่ตอบเสร็จแล้วกลับคืนผู้วิจัย และขอความร่วมมือให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามที่ตอบเสร็จแล้วกลับคืนผู้วิจัย โดยกำหนดเวลาที่ใช้ในการส่งแบบสอบถามไปกลับประมาณ 20 วัน

3. ผู้วิจัยจะคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนมาดำเนินการวิเคราะห์ต่อไป

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) บรรยายลักษณะสภาพทางสังคม โดยจำแนกเป็นอายุ เพศ ภูมิภาคการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน สถานที่ทำงาน ภูมิฐานะ ระดับ การดำรงตำแหน่ง และศาสนา

2. ประเมินระดับขวัญ โดยการวัดความเกณฑ์ของเบส (Best, 1977 : 174)

2.1 ระดับขวัญสูง ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.68 ถึง 5.00

2.2 ระดับขวัญปานกลาง ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34 ถึง 3.67

2.3 ระดับขวัญต่ำ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 ถึง 2.33

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของขวัญในการปฏิบัติงานของกลุ่ม ตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (t-test)

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของขวัญในการปฏิบัติงานของกลุ่ม ตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และถ้าพบว่า ค่าเฉลี่ยของประชากร อย่างน้อย 1 คู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบ พหุคูณ (Post Hoc Multiple Comparisons) โดยการทดสอบเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยทีละคู่ โดยใช้วิธี HSD ของทูกีย์ (Tukey)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติต่างๆ ดังนี้

1. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม วัดระดับขวัญในการ ปฏิบัติงานของพัฒนากร โดยให้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)

สูตร (วิเชียร เกตุสิงห์, 2530 : 119)

$$L_k = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ L_k แทน ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 K แทน จำนวนข้อในแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของ
 แบบสอบถามแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติต่างๆ ดังนี้

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

สูตร (Walpole, 1983 : 27)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนข้อมูล

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สูตร (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2524 : 77)

$$SD = \sqrt{\frac{N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ SD แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

 ΣX^2 แทน ผลรวมกำลังสองของแต่ละคะแนน $(\Sigma X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

2.4 คำนวณหาค่าการทดสอบค่าที (t-test) ในการหาความ

แตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2530 : 177)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที (t-Distribution)

 $\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 $\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2 S_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2

n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 1
 n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 2
 df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

2.5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way analysis of variance) ซึ่งใช้ทดสอบค่าเอฟ (F-test) กรณีของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม สูตร (ชูศรี วงศ์รัคนะ, 2530 : 249)

$$F = \frac{MS_D}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าแจกแจงของ F

MS_D แทน ค่าแปรปรวน (Mean squares) ระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ค่าแปรปรวน (Mean squares) ภายในกลุ่ม

2.6 เปรียบเทียบพหุคูณ (Post Hoc Multiple Comparisons) เพื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทีละคู่ในกรณีที่น่าจะมีนัยสำคัญในข้อ 2.5 โดยใช้วิธีการของทูคีย์ (Tukey) โดยใช้สูตร (ประคอง กรรณสูตร, 2530 : 285 อ้างอิง Winer, 1970 : 87) เมื่อกลุ่มประชากรแต่ละกลุ่มมีจำนวนไม่เท่ากัน

$$HSD = q_\alpha(k, f) \sqrt{MS_W \frac{1}{n_i}}$$

เมื่อ L แทน ระดับแห่งความมีนัยสำคัญ

k แทน จำนวนกลุ่มประชากรตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบ

n แทน จำนวนกลุ่มประชากรตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

ที่ต้องการเปรียบเทียบ ($i = 1, 2, 3, \dots, k$)

f แทน ชั้นแห่งความอิสระของ MS_W

MS_w แทน ความแปรปรวนคลาดเคลื่อนภายในกลุ่มที่คำนวณได้
 จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของข้อมูลชุด
 เดียวกันที่นำมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่
 n แทน ตัวกลางฮาร์โมนิค (Harmonic Mean)
 คำนวณจากสูตร

$$\text{สูตร } \bar{n} = \frac{k}{\left(\frac{1}{n_1}\right) + \left(\frac{1}{n_2}\right) + \left(\frac{1}{n_3}\right) + \dots + \left(\frac{1}{n_k}\right)}$$